

Jeroen Knol-Visbeek

De Code van de Tijd

Hoe de Dierenriem
de geschiedenis van de Mensheid
onthult

uitgeverij **Zodiak**

ISBN: 978-90-8324-099-2

NUR: 680, 716, 717, 721

© 2026

Uitgeverij Zodiak

tijdgeest.eu

uitgeverijzodiak.nl

De woorden 'Jood' en 'Joods' zijn in alle betekenissen - volk, etnische of culturele groep, en religieuze aanduiding - met een hoofdletter geschreven. Het woord 'jodendom' is altijd met een kleine letter geschreven.

Het gebruik van de mannelijke vorm in dit boek neemt niet weg dat het betrekking heeft op beide seksen.

Van Wiel naar Weg	5
Ram begint het beschavingsoffensief	16
Nomaden leggen de kiemen voor beschavingen	26
De Joden: de rode draad van Ram	30
Inbedding in het grote verhaal	36
De voorganger: Soemer	44
Dagfase: geleid door de Stem in het licht	51
Ramtijdperk 2167-1987 v.C. Het vertrek van de Held	52
Stiertijdperk 1987-1808 v.C. Het huis van de Maan	60
Tweelingentijdperk 1808-1628 v.C. Babel en Bijbel	68
Kreefttijdperk 1628-1449 v.C. Volkswording in Egypte	75
Leeuwtijdperk 1449-1269 v.C. Mozes sluit het Verbond	78
Maagdtijdperk 1269-1089 v.C. Verdeelde stammen in de Levant	89
Weegschaaltijdperk 1089-910 v.C. Bloeitijd in het koninkrijk Israël	99
Schorpioentijdperk 910-730 v.C. Crises, profeten wijzen de weg	110
Boogschuttertijdperk 730-551 v.C. Een nieuwe Geest	123
Steenboktijdperk 551-371 v.C. Hebreeuwse Bijbel in het Perzische Rijk	135
Watermantijdperk 371-192 v.C. Vernieuwing met het Griekse denken	141
Vissentijdperk 192-12 v.C. Verwachting van de Messias	147

Nachtfase: onderwerping aan een fluistering in de duisternis	153
Ramtijdperk 12 v.C.-169 n.C. Opstand van de Messias	153
Stiertijdperk 169-348 Overgave aan de duisternis	163
Tweelingtijdperk 348-528 Romeinen versus Perzen	169
Kreefttijdperk 528-707 Mohammed bezielt de Arabieren	173
Leeuwtijdperk 707-887 Gouden verbond in Bagdad en Córdoba	187
Maagdtijdperk 887-1066 Sjiïeten verinnerlijken de islam	202
Weegschaaltijdperk 1066-1246 Turkse sultans verleggen de koers	212
Schorpioentijdperk 1246-1426 Heerschappij van Mongolen en slaven	225
Boogschuttertijdperk 1426-1605 Nabloei met de buskruitrijken	231
Steenboktijdperk 1605-1785 Decadentie en verstarring	237
Watermantijdperk 1785-1964 Terug naar Mekka en Zion	243
Vissentijdperk 1964-2144 De vervulling in de eindstrijd	256
Tijdgeestmodel	280
Dierenriemtekens	284

Van Wiel naar Weg

Stel je hebt alles voor elkaar. Je leven is helemaal op orde: leuke vrouw of man, schattige kindertjes, een mooi huis in een mooie omgeving, een goede baan en je familie dicht in de buurt. En dan hoor je op een dag een Stem. Je weet niet waar de Stem vandaan komt en wie het is. De Stem gebiedt je om alles en iedereen achter te laten en naar een onbekend land te gaan. Vertrouw en gehoorzaam je de Stem? De held van dit boek verlaat alles wat hem lief is en gaat het onbekende tegemoet.

Ram begint iets nieuws en daarom lezen we in de Hebreeuwse Bijbel: ‘wajjelech Avram’ (Abram ging), twee van de dapperste woorden uit de geschiedenis van de wereldliteratuur. Deze woorden betekenen een volledige breuk met al het voorgaande uit de lange evolutie van de menselijke cultuur en het menselijk bewustzijn. In de persoon van Abraham ging de mensheid op reis.

Deze reis begint met het *hij ging op weg zonder te weten waarheen*. (Hebreeën 11:8) en de reis eindigt met Jezus’ laatste woorden *Het is volbracht* (Johannes 19:30). Tussen het vertrek van Abraham en Jezus’ voltooiing zitten ongeveer tweeduizend jaar. Deze periode verbinden astrologen met het culturele Ramtijdperk en dit tijdperk duurt van 2167 tot 12 voor Christus, en het wordt gevolgd door het culturele Vissentijdperk (12 v.C.–2144).

De karakters van de dierenriemtekens Ram en Vissen passen bij die van Abraham en Jezus. Abraham was een Ram: de pionier (Ram) die als eerste (Ram) een persoonlijk (Ram) verbond sluit met God. Abraham is de stamvader van het Joodse volk. Jezus is een Jood die de reis van Abraham voltooit. Vissen sluit de cyclus af door zich te offeren (Vissen) aan het kruis om de mensheid te verlossen (Vissen) van haar erfzonde.

Gedurende het Ramtijdperk verandert het godsbeeld van Ram naar

Vissen. Aanvankelijk is God nogal rammig: persoonlijk, heetgebakerd, jaloers, direct reagerend en soms gewelddadig. Hij bekommert zich alleen maar over het lot van zijn volk. Maar gaandeweg wordt God steeds meer vissig: vergevingsgezind, vredelievend en barmhartig. Met de holistische Vissen wordt de persoonlijke Vader-god een Heilige Geest voor alle mensen.

Ram begint iets nieuws. Met het vertrek van Abraham stapt de mensheid in een nieuwe levensfase met een heel ander idee van de tijd. Abraham verlaat de wereld van het Wiel. De Joden zijn het eerste volk dat met de cyclische manier van denken breekt, en dat met een nieuwe wijze van begrijpen en ervaren komt. Dat is zo revolutionair dat je bijna zou kunnen zeggen dat dit het enige echt nieuwe idee uit de hele wereldgeschiedenis is geweest. Wij zijn echter zozeer gewend aan het Joodse idee van een lineaire tijd – met oorzaak en gevolg – dat we de ideeën over de kosmos van alle andere volkeren vandaag de dag vreemd en exotisch vinden.

In alle oude religies beschouwt men het leven als een cirkel. De dood is niet het einde van het leven, maar via reïncarnatie begint het leven weer opnieuw. Dezelfde soort individuen die er vroeger waren, vind je vandaag ook en je zult ze in de toekomst aantreffen. Alles komt net als het jaarlijkse ritme van de seizoenen weer terug. De idee van een cyclische tijd was algemeen bij alle natuurreligies. Jager-verzamelaars en boeren ervaren de tijd als cyclisch: eeuwige, continue, kosmische processen waarin de natuurritmes het leven bepalen. Meebewegen met de natuurlijke ritmes vergroot de overlevingskansen.

De Joodse religie breekt met de idee van de circulaire tijd. De Jood, christen en moslim geloven in een eenmalig leven en bijgevolg verloopt de tijd voor hen lineair. In de Joodse, christelijke en islamitische leer is er een duidelijk begin – de schepping – en een duidelijk einde – het einde der tijden – gevolgd door Gods eeuwige Koninkrijk. Met ingrepen geeft God sturing aan eenmalige, niet-herhaalbare en onomkeerbare gebeurtenissen. Joden, christenen en moslims bereiden zich voor op de toekomst: op een eindtijd met de komst van de Messias en/of

terugkeer van Christus.

Dankzij de lineaire tijd kunnen wij de technologische vooruitgang inpassen in ons wereldbeeld. In bijvoorbeeld de oud-Egyptische denkwereld zou dat veel moeilijker zijn geweest. De farao moest de bestaande orde handhaven, want deze orde was in de ogen van de Egyptenaren goed. Een nieuwe techniek, een nieuw product zou in de ogen van de Egyptenaren een verstoring betekenen van de goddelijke orde. Met het Joodse lineaire tijdsbesef staat de mens open voor verrassingen, vernieuwingen en de vooruitgang.

De verandering van het tijdsbeeld van de cirkel naar de lijn heeft twee gevolgen die angst inboezemden. Ten eerste verliest het leven de voorspelbaarheid van de cyclische ritmes en ten tweede eindigt de lijn in de onomkeerbare dood, zonder de terugkeer naar aarde. Deze angsten voor de onvoorspelbaarheid en de dood worden bezworen met het nieuwe godsbeeld.

De oplossing voor deze angst is de persoonlijke band tussen volk en God, en tussen de mens en God. Dankzij deze persoonlijke band zal God de gelovigen naar de juiste weg leiden en ingrijpen als dat nodig is. De angst voor de dood hebben de Joden, christenen en moslims bezworen met het geloof in de belofte van een hemels leven. Het geloof in God werd zo een geruststelling voor de eindige tijd. Het abrahamitische godsbeeld geeft de mensen vertrouwen op de Reis. Toen de wereld in de Hellenistische periode eenvormiger werd en onder invloed van het Griekse denken rationeler, werd het Godsbeeld abstracter en meer allesomvattend.

Ram begint iets nieuws en de aartsvaderen hadden de roeping om de mensheid een nieuw godsbeeld te geven. Met de Joden begint het geloof in één God dat nu wijd over de wereld is verbreid. Het Jodendom, christendom en de islam – de drie abrahamitische religies – vormen een unieke familie van monotheïstische godsdiensten die de wereld diepgaand hebben beïnvloed. Ondanks hun gemeenschappelijke oorsprong en gedeelde historische wortels, kenmerken deze religies zich door complexe theologische verschillen, unieke culturele tradities

en verschillende interpretaties van goddelijke openbaring. Hun onderlinge relaties zijn complex: soms gekenmerkt door wederzijds begrip en dialoog, soms door conflict en misverstand.

Het belang van deze religies reikt ver voorbij hun spirituele belijdenis. Ze hebben rechtssystemen gevormd, filosofische tradities ontwikkeld, kunst en architectuur geïnspireerd en fundamentele ethische kaders gecreëerd die nog steeds de mondiale samenleving beïnvloeden. Van de wetgevende traditie van Mozes tot de naastenliefde van Jezus en de sociale rechtvaardigheid van Mohammed, hebben deze godsdiensten universele waarden gepropageerd die de menselijke beschaving hebben verrijkt.

In het culturele Ramtijdperk verlaat de mensheid – met de Joden als eersten – het geruststellende tijdsidee van het Wiel. Om te begrijpen waarom de mensheid dit deed moeten we naar een hoger niveau van de tijdgeest kijken. Twaalf culturele tijdperken van elk 2155 jaar vormen samen een antropoloog tijdperk welke 25 860 jaar duurt. Op het antropogene niveau gingen we rond het begin van de jaartelling over van het 26 000-jarige Stiertijdperk naar het 26 000-jarige Tweelingentijdperk. Voor de moderne mens (*homo sapiens*) betekent dit dat we rond het begin van de jaartelling de kindwereld van Stier hebben verlaten en in de puberteit van Tweelingen zijn gekomen. In de magische kindwereld lijkt alles zich eindeloos te herhalen, alsof de wereld nooit zou veranderen. De dynamische puberteit is daarentegen vol veranderingen; het leven krijgt een richting. Jongens worden mannen, meisjes worden vrouwen. Pubers gaan op zoek naar een plaatsje in de maatschappij. Een kind leeft in de tijd van het Wiel en een puber verlaat zijn ouderlijk huis en gaat op Reis.

Met Ram in de tijdgeest leggen de Joden de kiem voor de Tweelingfase van de mensheid, en in het culturele Vissentijdperk (12 v.C.–2144) sluit de mens zijn kindertijd af en bij het culturele Watermantijdperk (2144-4299) betreden we de grotmensenwereld.

Het Jodendom en christendom kunnen we beschouwen als

overgangsriten naar onze puberteit. Volgens de Joodse en christelijke leer bestaat het leven uit een donker aards bestaan gevolgd door een hemels leven na de dood. Het aardse leven is onze kindertijd waaruit we ons moeten ontworstelen. Oude gebruiken moeten we afzweren. Joden en christenen verwerpen naïeve culten zoals het veelgodendom, de voorouderverering, dieroffers, mensoffers, tempelprostitutie, waarzeggerij, zwarte magie en het animisme.

Typisch aan het christendom is dat het de mens op een voetstuk plaatst: boven de natuur. De lagere, dierlijke instincten zoals genotzucht, hebzucht, egoïsme, begeertes, agressie houden de mensheid klein en moeten worden onderdrukt. De kindmens wil wijs en volwassen worden, en in zijn behoefte aan antwoorden at hij van de verboden vrucht van de Boom van de kennis van goed en kwaad en nadien is de mens belast met de erfzonde en alleen het geloof in de godmens Jezus zal verlossing brengen. Vissen wil zich verzoenen met Goed en Kwaad en moet de oude structuren oplossen. Het kind in de mens moet net als Christus worden geofferd, wat de weg vrijmaakt naar de Nieuwe Aarde. Het geloof in een heilbrengende godmens zal Waterman gebruiken voor de overstap naar een technologisch verbeterde supermens. Christus kon zieken genezen en stond als een wonder op uit de dood. Met biotechnologie zullen we in de toekomst een dusdanige controle krijgen over het leven, dat we geloven dat we zelf een godmens kunnen worden.

Terugkijkend lijkt onze kindertijd een paradijselijk leven. In de steentijd liepen we als kinderen in de magische natuur; de mens was jong, puur, onwetend en onschuldig. We leefden in overzichtelijke stammen, we jaagden in dierenvelen over de mammoetsteppen, sliepen in holen en maakten rotstekeningen. Wij deelden de aarde met onze broers en zussen. We leefden gebroederlijk samen met andere menssoorten zoals de neanderthaler en de denisovamens. Zij zijn niet zo lang geleden uitgestorven. Nu wij in onze puberteit zijn gekomen gaan we een nieuwe menssoort creëren door een kopie van onszelf te maken. Pubers spiegelen zich aan hun tegenpool: jongens versus meisjes, kind versus

volwassene. De mens zal in de komende eeuwen zijn technologische tegenpool creëren: een nieuwe verbeterde mens. Het vooruitgangdenken is alleen mogelijk met het idee van de tijd als een lijn.

Het culturele Ramtijdperk heeft dus met Abraham en Jezus een duidelijk begin- en eindpunt, en ook in de profane geschiedenis heeft het culturele Ramtijdperk (2167–12 v.C.) een duidelijk begin en einde. Het Ramtijdperk begint met de ondergang van het Akkadische Rijk: het eerste imperium ter wereld dat een model vormt voor toekomstige staten. Tweeduizend jaar later eindigt het Ramtijdperk met de vorming van het Romeinse Keizerrijk waar in de Grieks-Romeinse cultuur het christendom wortel schiet.

Tussen deze twee rijken zien we een twijfelende mens die eerst nog de oude goden trouw blijft, maar schoorvoetend een universele god omarmt. Bij de overgang van het Wiel naar de Reis moet de mens zijn geloof in de terugkeer naar de aarde (via reïncarnatie) opgeven en zijn sterfelijkheid aanvaarden. Dit is een thema in de rijke mythologie uit het Ramtijdperk. De mythologische helden zoeken naar onsterfelijkheid en tijdens hun avontuurlijke queeste vechten ze tegen monsters en ondergaan ze beproevingen. Met vallen en opstaan leren zij een Hogere Macht kennen. Onsterfelijk worden ze niet maar het vertrouwen en geloof in God geeft hen toegang tot een eeuwig leven. Het epos van het Joodse volk zoals dat is opgetekend in de Bijbel is dé mythe van het culturele Ramtijdperk.

In het kort begint dit hoofdverhaal als na de ondergang het Akkadische Rijk een zekere Abraham de roeping van God krijgt om met zijn familie zijn geboortegrond te verlaten en weg te trekken naar een land dat Hij hem zou wijzen. God zou Abraham zegenen en zijn nakomelingen tot een groot volk maken. Na alle omzwervingen van het Joodse volk eindigt het verhaal wanneer de Jood Jezus van Nazareth door de Romeinen wordt gekruisigd. De Held Abraham begint het epos en met Christus' zoenoffer is het doel volbracht. Met het geloof in Christus verschaft de mens zich toegang tot de onsterfelijkheid in de hemel.

Met Abraham en Christus hebben we dus een begin- en eindpunt van het culturele Ramtijdperk. Dit tijdperk is onderverdeeld in twaalf historische tijdperken. Elk historisch tijdperk duurt ongeveer 180 jaar en de twaalf historische tijdperken zijn elk verbonden met een dierenriemteken; elk van de twaalf hoofdstukken van dit verhaal is verbonden met een dierenriemteken.

Als bron voor de geschiedenis gebruik ik uiteraard de Bijbel, maar hierbij loop ik tegen het probleem dat het tegenwoordig niet meer mogelijk is om te geloven dat ieder woord uit de Bijbel rechtstreeks geïnspireerd is door God.

Tot in de negentiende eeuw twijfelde eigenlijk niemand aan de betrouwbaarheid van de Bijbel als historisch document. Eeuwenlang was de Bijbel de ultieme bron van gezag, omdat de meeste mensen de tekst van de Bijbel als het resultaat zagen van goddelijke openbaring en ze dus onfeilbaar was. De Ierse anglicaanse geestelijke James Ussher berekende in 1650 heel precies het moment van de schepping en hij kwam op 23 oktober 4004 voor Christus. De zondvloed dateerde hij in 2348 v.C. Niemand zag reden om hieraan te twifelen.

Maar toen men vanaf de Verlichting de Bijbel kritisch ging lezen kwamen geologen, archeologen, biologen, historici en theologen tot de conclusie dat de Bijbel niet letterlijk genomen kan worden. Ik zal enkele voorbeelden geven.

Zo zou Abraham in het bezit zijn van kamelen maar kamelen werden pas duizend na Abraham gedomesticeerd en als rij- en lastdier in gebruik genomen. Abrahams bezit is een projectie uit een latere tijd om te trachten om de rijkdom van de aartsvaders te illustreren.

Een ander voorbeeld is bewering dat Mozes de eerste vijf Bijbelboeken van het Oude Testament zou hebben geschreven. Dit houdt geen stand bij een tekstanalyse. De negentiende-eeuwse theoloog Julius Wellhausen kwam na een nauwkeurige bestudering van de teksten tot de conclusie dat er op zijn minst vier auteurs moeten zijn geweest voor deze vijf boeken, namelijk de Jahwist, de Elohist, de Priester-codex en de Deuteronomist, die vervolgens door een Redacteur zijn

samengesteld. Naast de herkenning van de verschillende auteurs kwam Wellhausen tot de conclusie dat in Genesis twee scheppingsverhalen in elkaar zijn verweven. In scheppingsverhaal 1 (Genesis 1:1 – 2:3) is de aanduiding voor ‘God’ het Hebreeuwse woord ‘Elohim’ en in scheppingsverhaal 2 (Genesis 2:4 – 2:24) is dat ‘JHWH’. Deze verschillen duiden erop dat de verhalen uit verschillende tradities komen. In de twee verhalen zitten een aantal tegenstrijdigheden. Bijvoorbeeld: het ene maakt er namelijk melding van dat de mens geschapen is ná de dieren (Genesis 1), het andere dat de mens geschapen is vóór de dieren (Genesis 2). Genesis 1 is volgens Wellhausen afkomstig van de Priestercodex en het tweede verhaal is van de hand van de Jahwist. Tegenwoordig wordt het tweede verhaal als het oudste beschouwd. De Redacteur heeft ergens in de zesde eeuw voor Christus op een kunstmatige wijze de twee verhalen samengevoegd.

Ook het prachtige verhaal van Exodus bevat gegevens welke niet kunnen worden gestaafd met moderne archeologische inzichten. Volgens Exodus 12:37-38 waren de Israëlieten met 603 550 man te voet (vrouwen en kinderen niet meegerekend), plus vele niet-Israëlieten en hun vee. Dat zou neerkomen op twee miljoen mensen. Er is, afgezien van de Hyksos, geen bewijs dat Egypte ooit zo’n enorme demografische en economische ramp heeft beleefd, of dat de Sinäi ooit zo dichtbevolkt is geweest. Ook is niet vastgesteld dat er een grote toename van de bevolking in Kanaän is geweest, waarvan de bevolking in die tijd op 50 000 tot 100 000 wordt geschat. De enorme uittocht van honderdduizenden mensen is niet terug te vinden in de Egyptische bronnen uit de late bronstijd en vroege ijzertijd, en nergens vermelden de Egyptenaren een verzwelging van een groot Egyptisch leger in de Rietzee of Rode Zee.

Het is duidelijk dat voor Exodus meerdere bronnen zijn gebruikt, met tegenstrijdigheden als gevolg. Zo wordt in de ene versie ál het water in Egypte omgetoverd tot bloed en in de andere versie gaat het alleen om het water van de Nijl. En de Tien Geboden die Mozes van God ontving, krijgt hij soms op de berg Sinäi en dan weer op de berg Horeb

(al zou dat een andere naam voor dezelfde plek kunnen zijn).

Een bekend voorbeeld van gehusselde verhalen vind je in Genesis. Daarin krijgt Noach de opdracht om een boot te bouwen vanwege de aanstaande zondvloed. Maar duurde de vloed 150 dagen of 40 dagen? En moesten er zeven paartjes van ieder rein dier mee plus één paar van de niet-reine dieren of één paar van ieder dier? Omdat meerdere bronnen zijn samengevoegd, zitten in het verhaal tegenstrijdigheden.

Ook de verhalen over de koningen in de boeken Samuël, Koningen en Kronieken beschouwen de meeste historici als volkslegenden en mythen. Koning David was volgens de Bijbel een machtig vorst, maar zijn naam wordt maar zelden in niet-Bijbelse bronnen aangetroffen. Als er al een zogenaamd ‘Verenigd Koninkrijk Israël’ of ‘Twaalfstammenrijk’ was, dan moet dat een stuk kleiner zijn geweest dan hoe het in de Bijbel is beschreven.

Tegenwoordig zien de meeste wetenschappers de Bijbel niet meer als geïnspireerd door God en onfeilbaar, maar als een zeer belangrijk cultureel, literair en bovenal religieus document.

Zelfs zonder kennis van de moderne bijbelkritiek stuit iedereen die de Bijbel leest op het probleem dat het boek de indruk van een allegaartje maakt, met tegenstrijdige bepalingen en uitspraken, zelfs met absolute tegenstrijdigheden en grove fouten. Voor veel moderne lezers is het moeilijk om een bepaalde lijn in de Bijbel te vinden. Wie de Bijbel van kaft tot kaft wil lezen komt meestal niet verder dan de eerste twee boeken. De verzameling boeken staat weliswaar vol verhalen over de twee grote literaire thema's, liefde en dood (met hun opwindende karikaturen seks en geweld) maar tegelijk bevat het tal van droge rituele voorschriften en beschrijvingen van oneindige veldslagen. Dat het heilige boek wat rommelig en soms saai is, en voor veel interpretaties vatbaar is, is tot daar aan toe, maar veel lezers zullen sommige stukken verwerpen als God onwaardig. In het boek Jozua wordt de Israëlieten opgedragen om alle Kanaänieten af te slachten, onder wie ook alle kinderen, en in Psalmen wordt God regelmatig gesmeekt de vijanden van de psalmdichter op wrede wijze te vernietigen. Het kan zijn dat de

schrijvers geloofden dat zij hier door God geïnspireerd werden, maar wij kunnen ons dat geloof niet permitteren.

We begrijpen de merkwaardigheden van de Bijbel beter als we ons realiseren dat de verhalen van Abraham en Mozes oorspronkelijk mondeling zijn overgeleverd en op zijn vroegst pas voor de eerste keer (maar niet voor de laatste) in de tiende eeuw onder David en Salomo zijn verzameld en op schrift gesteld. De Bijbel in zijn geheel dateert van ruim na de Babylonische ballingschap, die in 538 voor de jaartelling met het edict van Cyrus eindigde. De Hebreeuwse Bijbel en het Oude Testament kreeg pas in de derde eeuw voor Christus zijn definitieve inhoud.

Op deze manier bestaat de Bijbel uit een verzameling van allerlei verschillende teksten die door verschillende menselijke auteurs zijn geschreven, eeuwen na de gebeurtenissen die ze naar eigen zeggen beschrijven, en dat deze teksten pas heel lang na de tijd die ze beschrijven zijn samengevoegd tot één heilig boek. Het belangrijkste doel van de schrijvers en samenstellers van de Bijbel was om na de ballingschap in Babylonië het verspreide Joodse volk een identiteit te geven en een claim te leggen op Palestina. Het Oude Testament is een geconstrueerde geschiedschrijving.

Ondanks alle bijbelkritiek blijft de Bijbel het diepste wezen van ons mens-zijn raken. Gelovigen vinden er troost, vertrouwen en zingeving. Ze lezen het als een ‘handboek’ voor het leven. Veel Amerikanen beschouwen hun Nieuwe Wereld als het Bijbelse beloofde land en onderdrukte Afro-Amerikanen identificeren zich met het verhaal van Exodus waarin Mozes zijn volk bevrijdde uit de slavernij. Vele bevrijdingsbewegingen zijn vanuit de Bijbel geïnspireerd. Het boek geeft moderne helden – Maarten Luther, Martin Luther King, Nelson Mandel, Mahatma Gandhi – de beelden en woorden. Ook het humanisme en socialisme zijn schatplichtig aan de Bijbel.

Dat zowel het Oude als het Nieuwe Testament achteraf geconstrueerde teksten zijn past bij het karakter van Ram. In ons leven is de Ram-fase onze babytijd waar we geen herinneringen aan hebben. Pas als ons bewustzijn indaalt in ons lichaam in de volgende Stierfase, worden we

op de peuterleeftijd van onszelf bewust en gaan we ons realiseren dat we zijn geboren. Met terugwerkende kracht gaan we onze eerste levensjaren reconstrueren. De periode tussen de geboorte en de bewustwording van de geboorte is de mythische Ramtijd. Het is de tijd van de pure levensenergie, het heldendom, waar we als een halfgod nog half verbonden zijn met gene zijde. Ons avontuurlijke gevecht om ons bestaan leggen we vast in mythes. Er zijn veel mythes maar het beroemdste en meest gelezen boek ter wereld vertelt ons dé oorsprongsmythe voor eigenlijk de hele mensheid. De Bijbel is dé erfenis van het culturele Ramtijdperk.

Alle oorsprongsverhalen hebben het doel om een volk te voorzien van een identiteit, zingeving en bestaansrecht. De Bijbel is bijzonder omdat het de hele mensheid het verhaal verschaft om de kindertijd te verlaten en de Reis van de puberteit te beginnen. Dat we nu niet meer geloven in het letterlijk verloop van het oorsprongsverhaal duidt erop dat binnenkort het culturele Watermantijdperk begint waardoor een aanpassing en aanvulling op het oorsprongsverhaal noodzakelijk is. Maar ook de Nieuwe Mens zal de Bijbel accepteren als zijn oorsprongsmythe.

Als we onze grote stap naar de puberteit willen begrijpen, willen zien waarom wij nu zo zijn, dan zullen we moeten terugkeren naar dit grootse document, deze hoeksteen van de westerse beschaving. En omdat de Bijbel is samengesteld uit mondelinge overleveringen, bevatten de verhalen in de kern een historische waarheid. Het zijn de echo's uit onze babytijd welke in nevelen is gehuld. In dit boek zal ik de rode draad van dit unieke woorddocument beschrijven aan de hand van de twaalf historische tijdperken. Geïnspireerd vanuit het goddelijke hebben de bijbelschrijvers de Geest van de tijd weten te vangen.

Om dit verhaal goed te begrijpen moeten we echter niet bij Abraham beginnen. We moeten eerst naar het grotere beeld kijken van het culturele Ramtijdperk. Want de hele mensheid kwam vierduizend jaar geleden onder invloed van Ram. Het werd ... oorlog!

Ram begint het beschavingsoffensief

Oorlog was een bijna metafysisch ontwaken uit het lege bestaan van een loden slaap. Met deze woorden verwelkomde de Duitse filosoof Max Scheler in de herfst van 1914 het begin van de oorlog. De lyrische toon die Scheler aanslaat is tekenend voor het hele culturele Ramtijdperk. En hierin zien we een tegenstrijdigheid.

Want Ram begint iets nieuws, iets wat we tegenwoordig beschaving noemen. Wanneer vijfduizend jaar geleden het Ramprincipe doorbreekt komt de mensheid in een stroomversnelling door de uitvinding en toepassing van het brons en het schrift. Tegelijk worden de eerste beschavingen ter wereld geboren: het Oude Egypte, de Indusbeschaving in het huidige Pakistan en de eerste stadstaten in Mesopotamië, het tweestromenland tussen de Eufraat en de Tigris. Maar tegelijk met de opkomst van de eerste beschavingen zien we ook het begin van oorlogen. Ram begint met een paradoxaal beschavingsoffensief.

Toen rond 2200 v.C. het culturele Stiertijdperk overging naar het culturele Ramtijdperk moest de stabiliteit van Stier plaatsmaken voor de strijd van Ram. Dit komt letterlijk terug in de Griekse mythe van Theseus en de Minotaurus, een wezen met een stierenkop en een menselijk lichaam. Toen de held Theseus hoorde dat de Minotaurus elke negen jaar als feestmaal zeven jongens en zeven meisjes opeiste als schatting nam hij de plaats in van een jongen en doodde hij de Minotaurus; de Stier moest plaats maken voor de Held.

Met Ram in de tijdgeest werd oorlog een kosmisch beginsel, de drijvende kracht van het leven. Dit blijkt uit een reeks fragmenten die de Griekse filosoof Heraclitus rond 500 v.C. schreef: *Oorlog is de vader van allen en koning van allen*, staat er in een van die fragmenten. *Sommigen laat hij goden zijn, anderen mensen; sommigen maakt hij tot slaven, anderen vrij.* De oorlog lijkt voor Heraclitus een metafoor om

aan te geven dat het conflict alomtegenwoordig is. Dus niet alleen in het geval van twee legers die tegenover elkaar staan, maar ook tussen de jeugd en de ouderdom, en tussen de vier elementen. Als de een overwint, betekent dat het einde van de ander.

Oorlog voeren loopt dan ook als een rode draad door het culturele Ramtijdperk. Ram vecht heldhaftig om iets nieuws te kunnen beginnen. Na zijn geboorte moet Ram vechten voor zijn bestaansrecht op aarde. Rammen zijn snel, moedig en strijdbaar. Ze zoeken naar weerstand en houden van het heldendom en het avontuur. Het bloed en de adrenaline moeten bij Ram stromen. Onze huidige overlegcultuur waarbij gestreefd wordt naar het compromis is niets voor de strijdbare Ram die er gewoon ‘lekker op los wil rammen’. De drijfveer van Ram is zijn wil, wat hem nogal heetgebakerd kan maken. Soms is hij naïef, onbesuisd en agressief, maar het is Ram die met zijn wil door de oude cyclus kan breken; soms als kanonnenvoer en soms als held.

Mannelijke goden, heldenverhalen en oorlogsmmythen typeren het culturele Ramtijdperk. Er zijn vele voorbeelden te geven van ruige krijgevolkeren die zich in dit tijdperk manifesteren. Homerus’ krijgers uit de Ilias, de pioniers van de Odyssee, de gehelmde godin der wijsheid Pallas en de Romeinse Mithras godsdienst met soldatensymboliek zijn voorbeelden uit de manhaftige Ramcultuur. De Feniciërs waren berucht om hun zeeroverij en ze werden de ‘bloedrode’ mensen genoemd. De Kelten waren vermetele strijders – zelfs koppensnellers – die zich graag overgaven aan rumoerige braspertijen die vaak uitlopen op een handgemeen. Ze legden met geweld hun wil op aan andere volkeren.

Ook de Semitische volkeren waren bijna onophoudelijk in een heftige familiestrijd verwickeld. Vooral de Assyriërs schreven een zeer bloedig hoofdstuk in de geschiedenis. Ze waren berucht om hun terreur en het plegen van gruweldaden. Een vroeg voorbeeld van de wreedheid die kenmerkend zou worden voor het Assyrische optreden, werd gegeven door koning Salmanassar I (reg. 1274–1245 v.C.), die eens 14 000 gevangengenomen soldaten als slaaf naar Assyrië liet

overbrengen, maar niet voordat hij de ongelukkigen eerst weerloos had gemaakt door hen de ogen te laten uitsteken.

De militaire agressie der Assyriërs werd geschraagd door hun godsdienst. Zij geloofden dat buitenlandse dreigingen zich tegen hun god Assur richtte. De aanval vonden zij dan ook de beste verdediging. De Assyrische koningen beschouwden het veroveren als een heilige taak. Zo verklaarde een Assyrische vorst eens: *Assur, de vader der goden, heeft me de macht gegeven de grenzen van het land Assyrië uit te breiden.* Alle Assyrische koningen gaven gehoor aan deze goddelijke oproep, en in het begin van de negende eeuw v.C. zouden de Assyriërs, onder hun nieuwe koning Assunasirpal II, dan ook opnieuw oprukken naar het westen. Deze koning zou qua wreedheid al zijn voorgangers overtreffen. *Ik richtte een grote slachting aan ... Ik nam hun krijgers gevangen en liet ze voor de stal op palen spietsen,* zo pochte hij. En na een veroverde stad te hebben geplunderd, liet Assunasirpal buiten de poort brandstapels oprichten van de lichamen van de doden, waarna hij *de edelen die in opstand waren gekomen liet villen en hun huiden over de opgestapelde lichamen uitspreiden ... enkelen liet ik in de muur in metselen, anderen liet ik palen, of ik ontdeed hen van armen en benen.* Na een andere slag, waarbij 3000 vijanden werden gedood en talrijke krijgsgevangenen werden gemaakt, werd een groot aantal gevangenen levend verbrand. *Anderen hakte ik de handen af, weer anderen sneed ik de neus, oren en vingers af; veel krijgers liet ik de ogen uitsteken. Hun jonge mannen en vrouwen werden verbrand.*

Ook voor de Israëlieten was oorlog voeren een overheersende activiteit. Israël had vaak te leiden onder plunderende bendes. Deze kwamen snel en onverwacht uit de woestijn. De rovers plunderden de dorpen, vernietigden de oogst en namen vee en gevangenen met zich mee. Vanaf het begin van Israëls geschiedenis werd iedere man opgeroepen om mee te vechten. De strijd van de Israëlieten tegen de Moabieten was hard en meedogenloos. In het Oude Testament (Samuel 8:2) staat te lezen: *Hij [Israëlische legeraanvoerder] dwong hen op de grond te gaan liggen en mat de rij af met een touw: twee derde van de rij moest worden*